

LAUSUNTO

03.12.2018

Maa- ja Metsätalousministeriö
PL 30, 00023 VALTIONEUVOSTO
kirjaamo@mmm.fi
cc: katja.matveinen@mmm.fi, marja.kokkonen@mmm.fi

Viite: Lausuntopyyntö 261135 MMM023:00/2015 Kansallinen metsästrategia 2025:n päivityksestä

Asia: Lausunto

1. Taustaa

Maa- ja metsätalousministeriö on laatinut luonnoksen Kansallinen metsästrategia 2025:n päivityksestä yhteistyössä metsäneuvoston ja erilaisten työryhmien kanssa sekä alueellisten kuulemistilaisuuksien, ota kantaa -kyselyn ja muiden osallistavien menetelmien avulla.

Kiitämme maa- ja metsätalousministeriötä lausuntopyynnöstä.

2. Sahateollisuus ry:n lausunto

Kansallinen metsästrategia 2025:n päivityksen luonnos on kokonaisuutena onnistunut ja kattaa koko metsäsektorin, sen sidokset muihin sektoreihin ja toimintaympäristössä tapahtuvat muutokset monipuolisesti.

Sahateollisuus ry korostaa sahojen merkitystä metsäbiotalouden arvoketjussa toimialana, joka vastaa suomalaisen metsätalouden kannattavuudesta, pitää puukaupan käynnissä ja jonka tuotteissa raaka-aineeseen sitoutunut hiili jatkaa kiertoaan jopa satoja vuosia. Sahateollisuus ry näkee Kansallisen metsästrategian työkaluna, joka kasvun sijaan tukee sahatteollisuuden tuotannon arvon, kannattavuuden ja kansainvälisen kilpailukyvyyn kohentumista. Mitä suurempi osa teollisuuden käyttämästä runkopuusta hyödynnetään sahatteollisuudessa, sitä suurempi osa metsien sitomasta hiilestä päätyy pitkäkiertoisiin, hiiltä sitoviin puutuotteisiin.

Sahateollisuus ry esittää seuraavat kommentit päivityksen luonnoksesta:

1. Kohta 3.1.1. (s 28); "Puuhun perustuvan energian tuotanto kasvaa erityisesti lämmön ja biopolttoaineiden tuotannossa". Sivulla 29 todetaan edelleen, että "Myös aktiivinen metsätalous tuo markkinoille energiakäyttöön sopivaa metsähaketta".

Puupolttoaineiden osuus on jo 27% energian kokonaiskulutuksesta. Tavoitteeseen on osaltaan päästy erilaisin tuki-, vero- ja sääntelyratkaisuin, jotka ovat johtaneet sahojen puru ja kuorta syrjivään markkinavääristymään. Ratkaisu tulee korjata niin, että eri puupolttoainelajeita kohdellaan kilpailuneutraalisti.

2. Kohta 3.1.1. (s 29); "Puurakentamisen uudet menetelmät ja materiaalit tarjoavat merkittäviä vientimahdollisuuksia...."

Ilmaisu on tuotantolähtöinen. Markkinalähtöisempi ilmaisu voisi olla: "Puutuoteteollisuuden ja puurakentamisen vientimahdollisuuksia parannetaan kehittämällä menetelmiä, materiaaleja ja tuotteita markkinalähtöisesti systemaattiseen markkinatutkimukseen perustuen sekä pitkäjänteisellä menekinestämisellä."

Kohta 5. (s 63); "Työ- ja elinkeinoministeriön vastuulla on erityisesti toimintaympäristön kehittäminen metsiin perustuville liiketoiminnoille. Lisäksi työ- ja elinkeinoministeriön vastuulla on metsäalan kansainvälisten liiketoimintamahdollisuuksien kehittäminen muun muassa Business Finland -toiminnan kautta, esimerkiksi "Wood from Finland" -ohjelmaa jatkamalla.

Wood from Finland – ohjelma jatko on perusteltu. Ohjelman tulokset ovat kiistattomat ja lähtökohdat uusien markkina-alueiden ja -segmenttien sekä jalostettujen puutuotteiden vienninedistämiseksi ovat poikkeuksellisen hyvät.

3. Kohta 3.1.2 (s 32); "Nykyisiä toimintamalleja voidaan tehostaa digitalisaation myötä ja puukaupan osapuolien luottamusta parantaa muun muassa puukaupan hinnoittelumalleja kehittämällä."

LAUSUNTO

03.12.2018

Lause on hyvin perusteltu. Puukaupan rakenne ja hinnoittelumallit ovat vanhentuneita, eivätkä ole ilmastopoliittisesti perusteltuja. Ainespuu tulisi aina ohjata ilmastopoliittisesti mahdollisimman järkevään loppukäyttöön, esim. sahauskelpoisen runkopuun (tukin) tulisi aina ohjautua mekaanisen metsäteollisuuden raaka-aineeksi ja siten pitkän kiertoajan puutuotteisiin, joissa raaka-aineeseen sitoutunut hiili jatkaa kiertoaan.

4. Kohta 3.1.3. (s 34) ”Suomalaisilla toimijoilla on paljon tarjottavaa luonnonvarojen hallinnan ja metsien kestävän käytön edistämiseksi. Metsiin liittyvien kansainvälisten vaatimusten täyttäminen tarjoaa Suomen metsälälle kilpailuetua.” Ks. myös s 39, kpl 2. ”... Merkittävän kilpailuedun...”

Kilpailuetu voidaan mitata, jos mittarit ovat tasavertaisia. Suomen korkeatasoinen osaaminen ja metsäalan tuntemus saattaa muuttua myös kilpailuhaitaksi, mikäli pelisäännöt rakennetaan heikommalla osaamisella varustettujen maiden ehdoilla. Suomen tuleekin aktiivisesti jatkaa siirtymistä puolustus- ja puolustus- (esim. LULUCF) entistä aktiivisemmaksi uudistajaksi EU:n (ja globaalissa) metsäpolitiikassa ja edellyttää edistyskäsittelyä metsäpolitiikkaa myös muilta. Tämä saattaa avata merkittäviä metsätalouden osaamisen vientimahdollisuuksia.

5. Kohdassa 3.2.1 (s 37) käsitellään metsäalan osaajien tarvetta. Olisi perusteltua, että strategiasta kävisi selvemmin ilmi puuteollisuuden amk-koulutuksen vahvistamistarve sekä lisäksi tarve palauttaa valittuihin korkeakouluihin puutekniikkaan liittyvää koulutusta tutkimuksen lisäksi myös teollisuuden ehdoilla. Strategiassa voisi esittää myös toimenpide-ehdotukset tilanteen korjaamiseksi. Tällä ei tarkoiteta poikkiteollisuuden merkityksen aliarvioimista, vaan toimialaosuuden palauttamista oppilaitoksiin.
6. Kohta 4.1 (s 51, 2 kpl) ”Julkisin varoin kerättävä paikkatieto ja sen käyttöä helpottavat palvelut muodostavat vakaan ja turvallisen alustan, jonka päälle ”muut ” toimijat voivat rakentaa sovelluksia ja uutta liiketoimintaa”.

Hanke on perusteltu. Hankkeessa tulee kuitenkin huomioida, että ”muut” toimijat ovat hyvin erilaisia ja käytettävissä olevat resurssit vaihtelevat suuresti. On tärkeää, että julkisin tarjotut palvelut tarjoavat kilpailuneutraalin alustan kaikenkokoisille toimijoille

7. Kappaleessa 4.1 (s 52, 5 kpl) todetaan, että ...”nämä toimet käsittävät metsässä tehtävät toimenpidekokonaisuudet talousmetsien puuston kasvun, järeytymisen ja laadun lisäämiseksi...”

Sahateollisuuden käyttämän raaka-aineen keskijäreys on trendinomaisesti pudonnut, mikä on osaltaan heikentänyt alan kannattavuutta, sillä puukaupan hinnoittelu on jäykkää, eikä huomioi raaka-aineen laatua, järeyttä eikä loppukäyttömarkkinaa riittävästi. Järeys on ilmastopoliittisesti hyvin perusteltu tavoite, sillä järeästä puusta valmistettu sahatavara ja jalosteet sitovat hiiltä jopa sadoiksi vuosiksi. Järeys tukee myös metsien biodiversiteettiä. Samalla on huomioitava, että ilmastonmuutoksen kannalta katsottuna myös pieniläpimittaisempi, sahauskelpoinen puu tulisi sahata. Metsänhoidon ja -kasvatuksen tulisi edelleenkin olla ylisukupolvisuutta. Metsää istuttaessa ei tiedetä, minkälaiset teollisuuden suhdanteet ja rakenteet ovat 50-80-100 vuoden kuluttua. Tällä hetkellä markkinatrendi ja raakapuun jäykkä hinnoittelu suosii kuiduttavaa teollisuutta, mutta metsänkasvatuksessa tulee huomioida myös mekaanisen teollisuuden tulevaisuuden tarpeet.

8. Kohta 4.1 (s 56, kpl 5); ” Hankkeessa tuetaan uusien metsäbiomassapohjaisten materiaali- ja tuoteratkaisujen kehittämistä, pilotointia ja demonstrointia, uusien tuotteiden, palveluiden ja ratkaisujen kaupallistamista sekä puun hyödyntämisen lisäämistä monipuolisesti ja lisäarvoa tuottaen. Hanke keskittyy uusiin kuitu- ja selluloosatuotteisiin sekä puurakentamiseen ja massiivipuutuotteisiin.

Hankkeessa tulisi huomioida myös muiden kuin uusien tuotteiden, palveluiden ja ratkaisujen kaupallistaminen. Etenkin puutuotealalla on olemassa lukuisia tuotteita, joiden kaupallistamisratkaisut ovat jääneet puolitiehen.

Helsingissä 03.12.2018

Kai Merivuori
Sahateollisuus ry